

Sutlema III lubjakivikarjäär

KAEVANDAMISJÄÄTMEKAVA

1. JÄÄTMEKAVA VAJADUS

Kaevandamisjäätmekava koostamise aluseks on Jäätmeseaduse (*JäätS*) § 42¹ (RT I, 02.07.2019, 4) ja selle koostamisel on lähtutud keskkonnaministri 09.11.2010. a määrusest nr 56 "Kaevandamisjäätmete käitlemise kord"¹ (RT I, 19.12.2015, 6).

2. TEGEVUSKOHT

Sutlema III lubjakivikarjääri mäeeraldis pindalaga 59,44 ha ja teenindusmaa pindalaga 66,18 ha asub Rapla maakonnas Kohila vallas Lümandu külas katastriüksusel Lümandu karjäär (katastritunnus 31701:001:1351). Mäeeraldis paikneb aluspõhja kõrgendikul, kus maapinna kõrgused on vahemikus abs 57–68 meetrit.

Mäeeraldise põhjapiirist ca 1 km kaugusele jääb Kanarbiku kraav, mis kannab vee Vasalemma jõkke. Lähimad majapidamised paiknevad taotletava mäeeraldise suhtes järgmiselt: Tammetõru talu jääb mäeeraldise idapiirist ca 200 m ja Kõrgemaa talu lõunapiirist 300 m kaugusele. Sutlema III lubjakivikarjääri mäeeraldisel puuduvad kommunikatsioonid. Mäeeraldis kattub osaliselt vääriselupaigaga VEP101046.

3. TEGEVUSE KIRJELDUS

Mäeeraldisel kaevandatakse moreeni (kaasnev maavara) ja lubjakivi (põhimaavara). Moreeni töödeldakse ja rikastatakse ning kasutatakse seda kohalike teede korrashoiul kruuskillustikuna. Kaevandatavast lubjakivist valmistatakse tsiviil- ja teedeehitusel kasutatavat kõrgemargilist ehituskillustikku. Kaevetööd toimuvad mäeeraldisel pealpool põhjavee taset. Mäetöid teostatakse vastavalt mäetööde arengukavale ja materjali vajadusele. Kaevetöödele eelnevalt eemaldatakse mets ja võsa, juuritakse kännud ja kooritakse kasvukiht (muld). Muld vallitatakse kuni 3 m kõrgustesse vallidesse ja säilitatakse kaeveala rekultiveerimise tarbeks mäeeraldise teenindusmaale. Mulla koorimine ja vallitamine toimub reeglina kuival aastaajal selle loodusliku niiskuse juures. Tagamaks vallide geotehnilist stabiilsust silutakse nende küljed ja pealispind. Ala korrastamisel veetakse teenindusmaal vallides säilitatud kattekiht karjääri põhja ja nõlvadele laiali ning tasandatakse buldooseriga, misjärel külvatakse alale rohhtaimed.

4. KAEVANDAMISJÄÄTMED

JäätS § 7¹ lõike 1 kohaselt loetakse kaevandamisjäätmeteks jäätmed, mis on tekkinud maavarade uuringute, maavarade kaevandamise, rikastamise ja ladustamise ning kaevandamise töö tulemusena. Sellekohaselt võib mäeeraldisel kirjeldatud tegevuse tulemusel kaevandamisjäätmeteks kvalifitseerida kooritud mulda koguses ~128 tuh m³. Muld on võrdsustatav saastumata pinnasega, sest kaevandataval alal ei ole fikseeritud jääkreostust ning JäätS § lõike 3³ kohaselt on saastumata pinnas seaduse tähenduses pinnas, mis eemaldatakse

kaevandamise käigus maapinna ülemisest kihist ja mida ei loeta saastunuks vastavalt Eesti või Euroopa Liidu õigusaktidele.

Muld on käsitletav püsijäätmelena, sest materjal on inertne, ei lagune ega lahustu looduslikus keskkonnas, keskkonnale ohtlike ainete sisaldus ei ületa nendes looduslikku fooni ning need ei sütti ise ega põle. Samuti ei ole muld biolagundatav ega mõjuta ebasoodsalt muid sellega kokkupuutesse sattuvaid aineid viisil, mis põhjustaks keskkonna saastumist või kahju inimese tervisele. Mulla leostuvus veekeskkonnas, ohtlike ainete sisaldus ning nõrgvee ökotoksilisus ei põhjusta täiendavat keskkonnakoormust, seda eriti põhja- ja pinnavee kvaliteedinõudeid silmas pidades (JäätS § 4).

Vastavalt JäätS § 2 lõike 4 alusel kehtestatud valitsuse määrusele (Jäätmete, sealhulgas ohtlike jäätmete nimistu), võib mulla liigitada jäätmeiks koodiga 01 01 02 (mittemaaksete maavarade kaevandamisjäätmel).

Moreeni ja lubjakivi kaevandamise käigus toimub selle purustamine ja sõelumine erinevateks fraktsioonideks, mis kõik leiab kasutamist üld- ja teedehituses aga ka ammendatud mäeeraldise püsinõlvade kujundamisel tagasitäitematerjalina, samuti kasutatakse peenfraktsiooni müratõkkevallide rajamiseks. Materjali töötlemisel jääke või rikastamisjäätmel Jäätmeseaduse § 71 mõistes ei teki, toodetud fraktsioonid turustatakse või kasutatakse kolme aasta jooksul. Juuritud kannud ei ole käsitletavad jäätmelena, kuna need turustatakse peale kuivamist hakkepuiduna kolme aasta jooksul.

5. JÄÄTMEHOIDLA

Jäätmeseaduse § 35² kohaselt loetakse jäätmehoidlaks iga ehitist või ala, mida kasutatakse tahkel, vedelal, lahuse või suspensiooni kujul olevate kaevandamisjäätmel kogumiseks või ladestamiseks, sh ka rohkem kui kolmeks aastaks saastumata pinnase ladestamise ala. Seega tuleb mäeeraldise teenindusmaale moodustatud mullavallide alust ala käsitleda kui jäätmehoidlat. See ala vastab jäätmeseaduse § 35² kohaselt B-kategooria jäätmehoidlale, kuna ei esine seaduse lõikes 5 (A kategooria jäätmehoidla määramine) loetletud asjaolusid. Välistatud on jäätmehoidlalt õhku või vette eralduvate saasteainete teke ja levik, sest tegemist on saastumata ja inertse materjaliga. Samuti on välistatud jäätmehoidlalt tuule- ja veeerosiooni mõjul materjali laialikandumise oht, sest mullavallid haljastuvad vegetatsiooniperioodil 1...3 kuu jooksul. Mullavallide pealispind on silutud, et tagada nende stabiilsus. Mullavallid e. jäätmehoidla likvideeritakse mäeeraldise korrastamisel, kui vallidesse ladustatud materjal kasutatakse karjääripõhja ja -külgede katmiseks ning teenindusmaa silumiseks või uute pinnavormide kujundamiseks vastavalt ala kasutusotstarbele.

Koostaja: Helen Männamets
OÜ J.Viru Markšeideribüroo
20.07.2020